

Derivats forçats

Cada cop observem més, en el llenguatge escrit, una estranya deriva de voler-ho dir tot en una sola paraula, cosa que condueix, inevitablement, a la creació de termes que són autèntics monstres de l'idioma. La seva capacitat -de l'idioma- per a la formació de mots nous per mitjà de la derivació i la composició, amb tot el bagatge instrumental que representen els prefixos i els sufixos és, certament, il·limitada. Volem dir que no podem preveure ni determinar prèviament tots els casos en què es poden formar nous derivats i composts seguint l'analogia dels ja existents. Però sí que ens podem adonar que no tots els mots són igualment productius, que no tots admeten els mateixos prefixos i sufixos i que n'hi ha que no n'admeten cap en absolut. I forçar aquesta capacitat dels mots per a l'afixació a fi d'obtenir-ne, per analogia, el derivat desitjat, origina la creació d'aquests híbrids monstres a què ens hem referit.

Els noms i verbs obtinguts d'adjectius (i, també, en alguns casos, d'altres noms) per mitjà dels sufixos *-ització* i *-itzar* respectivament, resulten, és veritat, molt útils i eficaços perquè amb un sol mot podem designar o indicar tot un procés força complex. Podent dir, per exemple, l'europeització de Catalunya ja no cal confegir una frase tan llarga com el procés que fa de Catalunya un país de caràcter europeu. Amb la possibilitat de dir Han regularitzat la situació no cal dir, necessàriament, Han fet que la situació esdevingués regular. Però no tots els adjectius admeten aquests sufixos (o d'altres de semblants, com *-ificar* i *-ificació*; *-simplificar* i *-simplificació*, tal com adverteix clarament un mínim sentit de l'idioma. I aleshores cal recórrer a perfrasis com les que hem indicat. Avui trobaríem qui no vacil·laria a «crear» derivats anàlegs als indicats, d'adjectius com *auster*, *complex*, *exigu*, *mediocre* o *elegant*. Però això seria forçar-ne la capacitat, amb un resultat poc convincent, que aconsella anar per un altre camí: La campanya per a uns costums més austers (en lloc de l'«austerització»). Ho van fer esdevenir més complex (en lloc de: Ho van «complexitzar»).